

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพการดำเนินงานในสถานศึกษาพอเพียงแก่นำต้นแบบ การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้วิจัย ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานในสถานศึกษาพอเพียงแก่นำต้นแบบ การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้กำหนดจากสถานศึกษา พอเพียงที่ผ่านการคัดเลือกเป็นสถานศึกษาพอเพียง ในจังหวัดบุรีรัมย์ในปี 2550 จำนวน 8 โรงเรียน และปี 2552 จำนวน 16 โรงเรียน รวม 24 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาพอเพียงแก่นำต้นแบบ การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ที่ได้รับเลือกในปี พ.ศ. 2550 และปี 2552 จำนวน 7 โรงเรียน มาเป็นกลุ่มตัวอย่างเลือกแบบสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างนั้น ใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 43) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 136 คน ดังนี้

2.1 สถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 มีประชากร 26 คน จาก 3 โรงเรียนประกอบไปด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูผู้สอนจำนวน 23 คน

2.2 สถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 มีประชากร 69 คน จาก 3 โรงเรียนประกอบไปด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 คน ครูผู้สอนจำนวน 63 คน

2.3 สถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-4 มีประชากร 41 คน จาก 1 โรงเรียนประกอบไปด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูผู้สอนจำนวน 38 คน

ดังนั้นจะได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น 136 คน รายละเอียดดังตาราง 1 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะ การเปิดสอน และสถานภาพการดำรงตำแหน่ง

ตาราง 3.1 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการเปิดสอน และสถานภาพการดำรงตำแหน่ง

ลักษณะการเปิดสอน	จำนวนสถานศึกษา	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
		ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
ช่วงชั้นที่ 1-2	3	3	23	26	3	23	26
ช่วงชั้นที่ 1-3	3	6	63	69	6	63	69
ช่วงชั้นที่ 1-4	1	3	38	41	3	38	41
รวม	7	12	124	136	12	124	136

ตาราง 3.2 แสดงกลุ่มตัวอย่างของสถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-4

โรงเรียน	กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม
1. โรงเรียนพุทไธสง	3	38	41
รวม	3	38	41

ตาราง 3.3 แสดงกลุ่มตัวอย่างของสถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1 - 3

โรงเรียน	กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม
1. โรงเรียนบ้านคูขาด	2	17	19
2. โรงเรียนบ้านโพธิ์ทะเล	2	19	21
3. โรงเรียนบ้านทุ่งวัง	2	27	29
รวม	6	63	69

ตาราง 3.4 แสดงกลุ่มตัวอย่างของสถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1 - 2

โรงเรียน	กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม
1. โรงเรียนบ้านโศกนาถท่าม่วง	1	8	9
2. โรงเรียนบ้านสวายสอ	1	7	8
3. โรงเรียนบ้านกระทุ่มเครือ	1	8	9
รวม	3	23	26

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามประสิทธิผลการดำเนินงานในสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของกระทรวงศึกษาธิการที่ใช้เป็นเครื่องมือประเมินสถานตนเองของสถานศึกษาพอเพียง ของกระทรวงศึกษาธิการ

ในปีการศึกษา 2554 มาใช้ในการเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 2 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามที่ใช้เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ประสิทธิผลการดำเนินงานในสถานศึกษาพอเพียงแก่นำต้นแบบ การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

เป็นเครื่องมือที่ลักษณะคำถามเกี่ยวกับด้านการวางแผน การดำเนินงาน 5 ด้าน ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ซึ่งสร้างคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert) เพื่อวัดระดับประสิทธิผลการดำเนินงานในสถานศึกษาพอเพียงแก่นำต้นแบบ การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ในด้านต่างๆ ดังนี้

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, 80 – 85)

ระดับ 5 หมายถึง มีประสิทธิผลการดำเนินงานมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีประสิทธิผลการดำเนินงานมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีประสิทธิผลการดำเนินงานปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีประสิทธิผลการดำเนินงานน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีประสิทธิผลการดำเนินงานน้อยที่สุด

2. การสร้างเครื่องมือ ได้ปรับใช้เครื่องมือประเมินสถานศึกษาพอเพียงของกระทรวงศึกษาธิการ ในการประเมินตนเองมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแบบประเมินตนเอง เครื่องมือประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ขอคำแนะนำข้อคิดเห็นจากอาจารย์ที่ปรึกษา

2. ผู้วิจัยเลือกแบบสอบถามเครื่องมือประเมินสถานศึกษาพอเพียงของกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ครอบคลุมตามองค์ประกอบการติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาทั้ง 5 ด้าน ดังนี้คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 14 ข้อ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 14 ข้อ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 15 ข้อ ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา 7 ข้อ ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ 12 ข้อ ตามแบบประเมินสถานศึกษาพอเพียงของกระทรวงศึกษาธิการ

3. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วในเบื้องต้น ไปหาผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face validity) จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย

4.1 นายสมบูรณ์ ชาร์มย์ หัวหน้าเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์

4.2 นายบุญชู บุญตาม ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สพป.บุรีรัมย์ เขต 4

4.3 รศ.ดร.สุนทร โคตรบรรเทา อาจารย์บัณฑิตวิทยาลัยหลักสูตรบริหาร มหาวิทยาลัยราช

ภัฏบุรีรัมย์

4.4 นายสุวิทย์ ล้วนกล้า ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านบัวทอง สพป.บุรีรัมย์ เขต 4

4.5 นายโชคอนันต์ วิชัยเลิศ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้าน โศกนาทท่าม่วง สพป.บุรีรัมย์ เขต 4

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ และนำเสนอที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์

6. นำแบบสอบถามปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

7. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำออกเก็บรวบรวมข้อมูล ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือ จากสำนักงาน โครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาต้นแบบ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มประชากร

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดคะแนนเป็นแบบประมาณค่าตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) แสดงระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา โดยผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยวิธี นำแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาพอเพียงปี 2550 และสถานศึกษาพอเพียงปี 2552 แล้วรับคืนด้วยตนเอง ภายใน 7 วัน

3. คำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้ในสถานศึกษาแกนนำต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง 2550 และสถานศึกษาพอเพียงปี 2552 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 เป็นรายด้าน และรายชื่อ เสนอเป็นตารางประกอบการแปลความ

4. ประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้ในสถานศึกษาแกนนำต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง 2550 และสถานศึกษาพอเพียงปี 2552 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 เทียบกับเกณฑ์ดังนี้ (ประพัฒน์ จำปาไทย. 2530 : 29-30)

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด

5. นำคะแนนที่ได้ไปดำเนินการวิเคราะห์ด้วย เครื่องมือโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

SPSS for Windows

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วย โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ SPSS for Windows (Statistical Package of the Social Science for Windows) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและลักษณะการเปิดสอนของสถานศึกษาแก่นำกลุ่มตัวอย่าง นำมาแจกแจงความถี่ และนำมาหาค่าร้อยละและนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงานในสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “สถานศึกษาพอเพียง ปี 2550 และปี 2552” เพื่อใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ดังนี้

2.1 วิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการดำเนินงานในสถานศึกษาพอเพียงแก่นำต้นแบบการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 นำเสนอในรูปแบบคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (t – test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (F – test) ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธี เชฟเฟ ระดับประสิทธิผลการดำเนินงานในสถานศึกษาพอเพียงแก่นำต้นแบบ การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ที่จำแนก ตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง และลักษณะการเปิดสอนของ โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ

1.2 ค่าเฉลี่ย

1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติพื้นฐาน

1. ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 101) ดังนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

- เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ
f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2. ค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^n X_i}{N}$$

- เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum_{i=1}^n X_i$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
N แทน จำนวนคน

3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 104)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum_{i=1}^n X_i^2 - (\sum_{i=1}^n X_i)^2}{N(N-1)}}$$

- เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum_{i=1}^n X_i$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนในแต่ละคน
 $\sum_{i=1}^n X_i^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนในแต่ละคนยกกำลังสอง
N แทน จำนวนคนทั้งหมด

สถิติทดสอบสมมติฐาน

1. การทดสอบค่าที่ Independent Samples t-test โดยใช้สูตร ดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 321) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}}$$

เมื่อ \bar{X}_1 แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1

\bar{X}_2 แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2

S_1^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1

S_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2

N_1 แทน จำนวนประชากรกลุ่มที่ 1

N_2 แทน จำนวนประชากรกลุ่มที่ 2

2. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ในการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยทดสอบค่า (F - Test) เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน ตามวิธีการของเซฟเฟ